Vi begynder vor kongres.

Mon ikke de fleste af os, bortset fra de helt unge, ved en kongresåbning mindes tidligere kongresser, man har oplevet.

Jeg husker tydligst 1945-kongressen, holdt her i København 3 måneder efter befrielsen. En kongres der var domineret af tre stærke skikkelser, Vilhelm Buhi, der var statsminister i befrielsesregeringen, Hans Hedtoft, partiformanden og socialministeren, samt IL C. Hansen, finansministeren.

Det var en kongres, der med begejstring og stærke kræfter genoplivede partiet efter den påtvungne officielle dvaletilstand under fem lange besættelsesår. Det var en kongres, hvor vi vidste, der var hårde kampe forude. Vi fik i samme år ved oktobervalget det store mandattab til kommunisterne og bag efter fulgte 2 års opposition til Knud Kristensen regeringen.

Da vi igen holdt kongres i 1949 i Århus, var det statsminister Hans Hedtoft, der talte til os i ca. 3 timer i Århus-Hallen. Det var en ikke alene lang tale - lidt længere end den jeg skal holde i morgen - det var også en tale, der blev holdt, så hallens store ruder klirrede under de afgørende passager.

Da vi nåede frem til 1953-kongressen, der blev holdt på nogle varme københavnske sommerdage i idrætshuset, var det igen partiformanden, der talte til os. Og Hedtoft havde vigtige afgørelser at lægge frem for kongressen, han indstillede, at Socialdemokratiet skulle afvise stationering af amerikanske flyvestyrker i Danmark. Kongressen fulgte indstillingen, Socialdemokratiet afviste stationeringen af fremmede styrker. Det bekom ikke den borgerlige regering godt. Men derved blev det. Og ved årets udgang var Hans Hedtoft påny statsminister. Desværre ikke helt rask.

I 1957 var det H.C. Hansen, der som formand og statsminister og udenrigsminister åbnede kongressen i Tivoli. Det var en kongres, der var præget af forestående valg. Og efter valget var H.C. Hansen stadig landets ubestridte leder.

Allerede i 1961 havde vi måttet skifte igen. Ku var Kampmann formand og statsminister. Det var ham, der i skjorteærmer fra denne talerstol bredte begge arme ud til forsamlingen og sagde:

"Hvor er det dejligt at være socialdemokrat".

Her skal jeg slutte min lille cavalcade. Men jeg tror, jeg udtrykker følelser, mange har, når jeg i denne “blanding af vedmod og stolthed mindes de kampe, vi har udkæmpet, og

de mænd, der i spidsen for vor bevægelse satte liv eller helbred ind på, at vor sag, vore idealer, vor socialistiske og demokratiske politik skulle sejre, hvad enten kampen førtes i medgang eller modvindo Vor bevægelses titusinder af aktive medarbejdere landet over tog altid deres tørn. Det gælder fra de største byforeninger ned de mange tusinder medlemmer - til den mindste lille forening i en landkommune - i hårdt og hengivent arbejde blev opgaverne løst - og det endte altid ned, at vanskelighederne blev overvundet og fremskridtets hjul drejet frem en omgang til.

Mange gange har vore kongresser fundet sted i en brydningsperiode ved en vigtig politisk korsvej, på et sted hvor vor skæbnekurve drejede opad fra en svær periode til ny fremgang.

Måske oplever vi det igen på denne kongres.

Det er ikke nogen hemmelighed, at Socialdemokratiet har haft modgang. Vi har haft to folketingsvalg og et kommunalvalg med mandattab, og som følge af en drastisk, men nødvendig kontingentforhøjelse på sidste kongres mistede vi også medlemmer.

Kan vi sige i dag - 4 år efter sidste kongres, 17 måneder efter valget og regeringsskiftet i 1968, at der er en ændring på vej?

Ja, jeg tror faktisk, at vi - ligesom på 1953-kongressen - vil opleve, at netop i disse måneder markerer et vendepunkt. På næsten dramatisk vis er den nye fremgang kommet til os med overbevisende styrke.

Er det nu bare et led i et festligt åbningsarrangement at fremsætte dette glade budskab?

Mon dog ?

I, der kommer fra hver sin plads i et stykke samfundsbetonet arbejde, fra en vælgerforening, et amtsråd, en kommunalbestyrelse, I som samtidig har jeres gang i faglige organisationer og på store og små arbejdspladser, på fabrikker og i kontorer - I ved, at denne vending har været på vej et stykke tid. Efterhånden gik partiets medlemstal op og ikke ned, medlemsagitationen gav usædvanlige resultater, ja nogle steder oplevede

man det, en aktiv organisationsmand elsker at opleve, at han bliver ringet op, skrevet til, ja standset på gaden af folk, der ville være medlem af vort parti.

Vi fandt god og voksende tilstrømning til vore arrangementer - også på de aftner hvor fjernsynet var underholdende.

Og hvad så rent politisk ? Ja, nu har vi jo både Observa og Gallup. Vi har Observa i AKTUELT, og Gallup i den borgerlige presse. Hvad er de mon værd?

Jeg husker en kendt politiker, der engang Gallup var gået ham imod, kom hen til mig og sagde: Ja, ja nu skal jeg altså igen gå en hel måned og ikke tro på Gallup".

Jeg skal ikke overvurdere nøjagtighedsværdien af disse opinionsundersøgelser - heller ikke når de giver os fremgang. Sandheden er vel, at hvis de viser en vedholdende tendens, som ovenikøbet bekræftes af begge institutter, ja, så er der noget om det.

Det er netop situationen i dag.

Vi fik en Observa i AKTUELT i går, der viste fremgang for Socialdemokratiet, tilbagegang for regeringsblokken - samt at dettes flertal hang i en meget tynd tråd på ca. 1% af vælgerne.

I dag er denne tråd bristet. Gallup i Berlingske Tidende fortæller, at Socialdemokratiet er gået frem - endda temmelig meget, næsten svarende til de gode valgtal i 1960 og 1964 - og at regeringspartierne har tabt og mistet deres flertal. De skulle være godt 1% under flertallet

Hvis et folketingsvalg gav dette resultat, kunne denne regering ikke fortsætte. Regeringen Baunsgaard måtte gå af. Et enkelt regeringsparti har længe været belastet med en særlig stor tilbagegang. Det er Venstre, der har været genstand for et først mindre og nu markant frafald, der må gøre ondt ind til benet hos dette gamle partis trofaste tilhængere. Det kunne tænkes at medføre at Venstre en skønne dag spænder fra og nægter at trække med på Baunsgaards hældende vogn.

Eller måske den nys begyndte radikale nedgang kan overbevise den radikale folketingsgruppe - der rummer adskillige forstandige hoveder - OM, at man ikke kan byde sine vælgere hvad som helst i stik modstrid med de løfter, man med den nuværende statsminister i spidsen så flittigt spredte om sig i tiden 1966-67. Mest sandsynligt er det dog at de tre regeringspartier nu vil hænge sammen som tre sammenkoblede rumskibe - på rejse ud i det store, øde, kolde, tomme rum.

Man lovede kildeskat til tiden - den blev udsat og kommer nu til januar i næsten ukendelig skikkelse som instrument for kæmpemæssige skatteforhøjelser langt ud over, hvad dækningen af statens udgifter nødvendiggør. Der er tale om skatteforhøjelser som regeringspartiernes ordførere i Folketinget ikke kunne give nogen saglig begrundelse for.

Man er ved at gøre kildeskatten til en karikatur af det, der var formålet med den. Dette

viser, hvor farligt det var, da en lille klat udbrudte SF'ere i en usaglig sags tjeneste stemte sammen med VKR og åbnede spærrebommen for en borgerlig regerings magtovertagelse, så det blev de forkerte folk, der fuldførte kildeskatten. Dette skattesystem, der skulle være blevet en fordel for lønmodtagerne og mellemindkomsterne, er blevet fordrejet til sin egen modsætning, så disse grupper med de skatter, der kommer til januar, vil blive dårligere stillet end nogensinde.

Et kynisk stemmemæssigt samarbejde mellem frafaldne SF'ere - nu VS'ere og borgerlige politikere, der ville skade Socialdemokratiet - har lagt grunden til at muliggøre den politik, der nu væltes ind over landet og befolkningen.

Så klart og skarpt som ingensinde før, ser man nu følgerne af splittelsen i vore rækker.

Jeg skal ikke her ved en festlig åbning bore videre i den borgerlige regerings synderegister. Det føles og mærkes og erkendes af borgere fra alle kredse landet over, at denne regering ikke holder sine løfter, at den ikke fører den rigtige politik, at dens økonomiske resultater sætter Danmark tilbage i produktionsstigning og valuta, mens vi har fået Europas højeste diskonto, der belaster erhverv, byggeri, beskæftigelse og eksport, og har måttet optage udenlandske lån i panikagtigt tempo og omfang. Afgiftsforhøjelser, der eensidig rammer folk med nødvendigt

behov for transport, og hele serier af ikrafttrådte og planlagte skatteforhøjelser mærkes af praktisk taget hver voksen borger i vort land.

Skuffelse og usikkerhed følger i denne regerings kølvand. Usikkerheden rækker fra den økonomiske politik over i sikkerhedspolitikken og i den europæiske og den nordiske politik.

Socialdemokratiet åbner sin 30. kongres. Vi er et led i en international bevægelse og skal vende vort blik ud ad mod den store verden omkring os.

Billedet af den internationale situation er ikke opmuntrende.

Vietnamkrigen fortsætter. Der er ingen lysning. De forventninger vi stillede til U.S.A.s nye præsident er ikke blevet indfriet. Freden er ikke i sigte.

I Biafra fortsætter sultedøden sin høst. Der hjælpes humanitært med fødevarer og medicin. Og de mænd - herunder svenske flyverpiloter, der under livsfare foretager disse flyvninger - fortjener vor beundring. Men politisk har ingen regering over for FN taget afgørende politiske skridt til at få krigen standset - heller ikke den danske,

I Tjekkoslovakiet strammes stålgrebet om Dubceks frihedsbevægelse. Ikke som

restriktioner mod en frihedsbølge, der af nogle blev opfattet som for vidtgående. Nej, - nu er der tale om kvælning af friheden, der er rygter om fængslinger. Stalinismen, der var et spøgelse, er i Tjekkoslovakiet genindført som en realitet.

Mens både amerikanerne og russerne forbereder sig på at flyve deres første udsendinge til månen - har de ikke formået at holde et første topmøde i den nye situation, der er opstået efter det amerikanske præsidentskifte. Topmøder er ikke noget vidundermiddel mod alle storpolitiske vanskeligheder, men jeg tror, det ville være gavnligt at lederne af verdens to supermagter holder sig i så direkte kontakt med hinanden som muligt om afspænding, nedrustning og fred - om denne verdens skæbne. Også Europas skæbne.

I min beretning til kongressen i morgen skal jeg komme nærmere ind på U-landsproblemer, på Grækenland - Spanien - Portugal - den syge. sydeuropæiske antidemokratiske treklang - og på Danmarks internationale placering.

Vor politik og vor interesse er fred og afspænding, hjælp til denne verdens dårligst stillede - og demokrati på internationalt plan.

Det er en kongres med vældige arbejdsopgaver, vi har foran os.

Vi skal lægge grunden til Socialdemokratiets fremtidige politik, til den politik, ved hvilken vi skal vinde fremgang ved det næste valg, til den politik der skal være medbestemmende for Danmarks politiske udvikling i næste årti i 70-erne, til den politik, der skal være grundlaget for et fremstød hos de unge, på arbejdspladser og kontorer, og hos nye befolkningslag, der skal overbevises om, at det Socialdemokratiet vil, er det grundlag vort lands fremtid kan bygges på.

Vi skal ikke glemme, at vi i dette arbejde, i denne kamp har hårde modstandere at overvinde. Den borgerlige presse er så langt den mest udbredte, vore borgerlige modstanderpartier, der har fundet et fælles regerings-stå-sted vil med alle deres midler vende sig imod os. Vi får brug for alle Socialdemokratiets - hele arbejderbevægelsens - kræfter for at sejre i denne kamp.

På denne kongres skal vi skabe os selv et fornyet politisk udgangspunkt - det nye arbejdsprogram.

Vi vil overføre demokratiets principper til arbejdspladser og virksomheder, til det økonomiske liv - og skabe Det nye Samfund.

Vi vil bevare livskraften i demokratiet ved stadig at udvide dets spillerum.

Vi vil ikke lade individets tryghed slå i stykker af en hårdhændet teknisk udvikling.

Vi vil bevare og udvide samfundets styring af den økonomiske udvikling. Denne skal ikke ligge i hænderne på et fåtal af kapitalejere og store virksomhedsledere.

Vi vil med hele vor bevægelse bevidst støtte vort lands erhvervsmæssige, industrielle og beskæftigelsesmæssige udvikling, men vi vil også have hånd i hanke med udviklingens vilkår, retning og resultater.

Der kræves en stærk politisk magt for at gennemføre dette.

Denne skal udøves gennem demokratiet, gennem vælgerflertallets lovligt valgte repræsentanter.

Vi skal øve vor gerning som opposition med liv og lyst, i uafhængighed af andre, med en klart udtrykt og selvstændig socialdemokratisk politik.

Men skal vi gennemføre det nye arbejdsprogram, der bliver et af denne kongres' resultater, kan vi kun gøre det som regering. Vi holder os rede til et nødvendigt vagtskifte i dansk politik. Vælgerne bestemmer hvornår.

Vi skal forme 70'ernes politik.

Med disse ord byder jeg endnu en gang velkommen til kongres, velkommen til en fri debat, velkommen til arbejde og afgørelser.

Et stort ansvar påhviler os, store opgaver skal løses.

Vi skal gøre dette arbejde i bevidstheden om, at

Fremtiden er vor.